

ZARZĄDZENIE Nr 113 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 9 lipca 1951 r.

w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Leśnictwa oraz w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Leśnictwa.

Na podstawie pkt 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. oraz równobrzmiącej uchwały Rady Państwa z dnia 5 maja 1948 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną (Monitor Polski Nr 51, poz. 292 i 293) i art. 26 ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) zarządza się w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Leśnictwa, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Zarządzenie niniejsze ustala szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w resorcie Ministerstwa Leśnictwa oraz zasady jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

§ 2. Kontrola wewnętrzna w resorcie Ministerstwa Leśnictwa zwana będzie w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia „kontrolą“, a jej organa — „organami kontroli“. Określenia te powinny być używane we wszystkich przepisach (zarządzeniach, instrukcjach, regulaminach, okólnikach itp.) Ministerstwa Leśnictwa w odróżnieniu od czynności inspekcji, wykonywanych przez fachowe organa nadzoru (§ 3).

§ 3. Czynności inspekcji (prawo wydawania zarządzeń, odpowiedzialność za nadzorowaną jednostkę, ciągłość czuwania), stanowiące funkcję właściwych fachowych komórek organizacyjnych, zgodnie z pkt 26 powołanej uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. sprawowane są niezależnie od kontroli zorganizowanej i działającej na podstawie niniejszego zarządzenia.

II. Organizacja kontroli.

§ 4. Organem kontroli w centrali Ministerstwa Leśnictwa jest Departament Kontroli, podległy bezpośrednio Ministrowi Leśnictwa.

W miarę potrzeby na podstawie zarządzeń Ministra Leśnictwa wydanych za zgodą Prezesa Rady Ministrów i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli mogą być tworzone poza tym inne organa kontroli.

§ 5. Na czele organu kontroli niższego stopnia stoi kierownik organu kontroli.

§ 6. Minister Leśnictwa po uzyskaniu opinii Prezydium Rady Ministrów oraz po uzgodnieniu z Ministrem Finansów i Prezesem Najwyższej Izby Kontroli ustala etaty osobowe poszczególnych organów kontroli wewnętrznej.

§ 7. Całokształtem kontroli w resorcie Ministerstwa Leśnictwa w zakresie organizacji, wyszkolenia,

planowania i wykonywania kontroli oraz sprawozdawczości kieruje dyrektor Departamentu Kontroli, odpowiedzialny przed Ministrem Leśnictwa.

§ 8. Do szczególnych obowiązków i uprawnień dyrektora Departamentu Kontroli z tytułu kierownictwa kontroli należy:

- 1) wnioskowanie i opiniowanie w sprawach organizacji kontroli oraz w sprawach obsady personalnej na stanowiskach inspektorskich (§ 41);
- 2) współpraca i bezpośrednie uzgadnianie w sprawach kontroli, a szczególnie w sprawach planu i sprawozdawczości kontroli z Najwyższą Izłą Kontroli;
- 3) wydawanie ogólnych instrukcji, wytycznych itp. w przedmiocie planowania kontroli (§ 25) w szczególności w celu uniknięcia zbieżności co do czasu i przedmiotu czynności organów kontroli różnych stopni oraz wydawanie wytycznych, wzorów itp. w sprawie wykonywania kontroli, metody kontroli i sprawozdawczości;
- 4) sprawowanie ogólnego fachowego nadzoru nad wykonywaniem kontroli przez organa kontroli wszystkich stopni;
- 5) prawo żądania od organów kontroli wszystkich stopni wykonania określonych czynności kontrolnych;
- 6) programowe szkolenie inspektorów kontroli, prowadzenie odpraw, instruktażu, egzaminów.

§ 9. Departament Kontroli Ministerstwa Leśnictwa prowadzi centralną ewidencję planów kontroli (§ 25) oraz na podstawie otrzymanych sprawozdań okresowych (§ 32) ewidencję kontroli wykonanych.

III. Zakres działania organów kontroli.

§ 10. Kontroli podlegają:

- 1) wszystkie komórki Ministerstwa oraz jednostki podległe lub nadzorowane (urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa);
- 2) przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje, pozostające pod zarządem Ministerstwa Leśnictwa lub jego jednostek organizacyjnych, bądź prowadzone przy udziale finansowym Ministerstwa Leśnictwa;
- 3) wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje osób fizycznych lub prawnych bez względu na ich formę prawną i organizacyjną, wykonujące zadania na rzecz Ministerstwa Leśnictwa bądź na rzecz jednostek mu podległych albo przezeń nadzorowanych — w granicach tych zleceń;
- 4) urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa osób fizycznych lub prawnych, otrzymujące subwencje lub dotacje z budżetu Ministerstwa Leśnictwa — w zakresie użycia tych subwencji lub dotacji.

§ 11. Minister Leśnictwa może zlecić organom kontroli wykonywanie kontroli innych zakładów, instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, nie wymienionych w § 10, z tytułu nadanych mu szczególnych uprawnień lub poruczonych mu szczególnych zadań państwowych w zakresie ustawowego działania resortu.

§ 12. Poszczególne organa kontroli (§ 4) są właściwe do wykonywania kontroli:

- 1) Departament Kontroli — wszystkich jednostek organizacyjnych Ministerstwa Leśnictwa (departamentów, centralnych zarządów, samodzielnych wydziałów) oraz urzędów, przedsiębiorstw, instytucji i zakładów, wymienionych w § 10, przy czym jednak do wszczęcia kontroli w komórkach organizacyjnych Ministerstwa wymagane jest osobne zlecenie Ministra;
- 2) inne organa kontroli (§ 4) — w urzędach, przedsiębiorstwach, instytucjach i zakładach, wymienionych w zarządzeniu Ministra Leśnictwa o utworzeniu danego organu kontroli.

§ 13. Organa kontroli są powołane do kontroli organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek podlegających kontroli (§§ 10, 11, 12) z punktu widzenia planowości, legalności, rzetelności, gospodarności i celowości.

§ 14. Dla wykonywania powyższych zadań organa kontroli przeprowadzają kontrolę:

- 1) wstępną (czynności zamierzonych);
- 2) faktyczną (czynności dokonywanych);
- 3) następną (czynności dokonanych).

§ 15. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania kontroli wstępnej, faktycznej i następnej ustali instrukcja Ministra Leśnictwa, wydana zgodnie z pkt 8 powołanej na wstępie uchwały Rady Ministrów w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli, a także z Ministrem Finansów w odniesieniu do spraw finansowych. Instrukcja ta powinna być przesłana do wiadomości Prezydium Rady Ministrów.

§ 16. Organa kontroli nie mogą wydawać żadnych zarządzeń ani orzeczeń z wyjątkiem spraw:

- 1) nagłych, podlegających kontroli, a nie cierpiących zwłoki, jeżeli w inny sposób nie można zapobiec szkodzie dla Skarbu Państwa lub interesu publicznego — zawiadamiając o tym niezwłocznie władze kontrolowanej jednostki, której te zarządzenia dotyczyły;
- 2) związanych z wykonywaniem kontroli w organach kontroli niższych stopni.

Odpisy wydanych zarządzeń i orzeczeń powinny być przesyłane do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli.

§ 17. Wszystkie sprawy, podlegające na podstawie obowiązujących przepisów skierowaniu do władz, powołanych do ścigania przestępstw, organa kontroli kierują bezpośrednio do tych władz z wnioskiem o wszczęcie dochodzenia, zawiadamiając jednocześnie zwierzchnika administracyjnego kontrolowanej jednostki oraz właściwy organ Najwyższej Izby Kontroli.

§ 18. Organa i inspektorzy kontroli nie ponoszą odpowiedzialności za stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania kontrolowanych jednostek, natomiast są odpowiedzialni za rzetelne stwierdzenie stanu faktycznego i wierne jego odtworzenie.

§ 19. Inspektorzy kontroli legitymują się niezależnie od legitymacji służbowej osobnymi delegacjami podpisanymi przez kierownika (zastępcę) właściwego organu kontroli.

Dyrektor i wicedyrektor Departamentu Kontroli i kierownicy organów kontroli niższego stopnia uprawnieni są do przeprowadzania kontroli w zakresie ich kompetencji bez specjalnego upoważnienia, z mocy zajmowanego stanowiska.

§ 20. Jednostki podlegające kontroli, wymienione w § 10 niniejszego zarządzenia, obowiązane są udzielać organom kontroli w zakresie ich właściwości oraz poszczególnym inspektorom kontroli w związku z ich czynnościami żądanych wyjaśnień ustnych lub pisemnych, wglądu do ksiąg, akt, dokumentów itd. oraz wszelkiej pomocy i ułatwień służbowych.

Organa kontroli mają prawo wzywania świadków, biegłych i osób zainteresowanych w myśl przepisów o postępowaniu administracyjnym.

§ 21. Na żądanie organów kontroli władze i organa w resorcie Ministerstwa Leśnictwa są obowiązane delegować swych pracowników, posiadających specjalne wykształcenie lub wiadomości, do pomocy w czynnościach kontrolnych lub w charakterze rzeczoznawców.

§ 22. Wszystkie departamenty, samodzielne wydziały i centralne zarządy Ministerstwa Leśnictwa oraz

urzędy i instytucje, zakłady i przedsiębiorstwa typu centralnego obowiązane są dostarczać Departamentowi Kontroli w ustalonej przezeń liczbie egzemplarzy odpisy zarządzeń, instrukcji, okólników itp. przepisów normatywnych, dotyczących organizacji, administracji i funkcjonowania jednostek resortu oraz udzielać informacji w zakresie uprawnieniami kontroli przewidzianym, w szczególności podawać mu do wiadomości ważniejsze spostrzeżenia z przeprowadzanych lustracji i inspekcji oraz wydane w związku z tym zarządzenia.

Powyższe odnosi się analogicznie do resortowych władz, urzędów, instytucji i przedsiębiorstw niższych szczebli w stosunku do organów kontroli ich stopnia (§ 4).

IV. Planowanie kontroli.

§ 23. Kontrola na wszystkich stopniach jest wykonywana planowo, na podstawie okresowych (rocznych i kwartalnych) planów kontroli.

§ 24. Minister Leśnictwa zatwierdza, po uzgodnieniu z Najwyższą Izbą Kontroli, ogólne założenia do okresowego planowania kontroli w całym resorcie, opracowane przez Departament Kontroli na podstawie założeń programowych Rządu, oceny stanu administracji i gospodarki resortu oraz zgłoszonych wniosków.

Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych Ministerstwa (departamentów, samodzielnych wydziałów, centralnych zarządów) oraz instytucji i przedsiębiorstw typu centralnego zgłaszają dyrektorowi Departamentu Kontroli swoje wnioski i uwagi do okresowych planów kontroli.

Kierownicy terenowych jednostek organizacyjnych resortu leśnictwa analogiczne wnioski i uwagi zgłaszają właściwym terytorialnie organom kontroli niższego stopnia.

§ 25. Na podstawie ogólnych założeń do okresowego planowania kontroli oraz instrukcji i wytycznych, wydanych przez dyrektora Departamentu Kontroli (§ 8 pkt 3), organa kontroli niższego stopnia sporządzają szczegółowe plany kontroli i przedstawiają je do aprobaty dyrektorowi Departamentu Kontroli.

§ 26. Niezależnie od kontroli planowych mogą być w uzasadnionych przypadkach przeprowadzone kontrole dorywcze, a to z inicjatywy kierownika jednostki organizacyjnej podlegającej kontroli lub na zlecenie Departamentu Kontroli bądź wreszcie z własnej inicjatywy organu kontroli.

V. Dokumentacja, sprawozdawczość i postępowanie pokontrolne.

§ 27. Z wyniku swych czynności inspektorzy kontroli sporządzają protokoły z kontroli i sprawozdania pokontrolne. Jeden egzemplarz protokołu powinien być pozostawiony w jednostce kontrolowanej. Protokoły z kontroli, dwustronnie podpisane, stanowią stwierdzenie faktów ujawnionych w toku kontroli. Do protokołu kierownik jednostki kontrolowanej ma prawo wpisać swe zastrzeżenia. W razie braku zastrzeżeń powinna być o tym uczyniona wzmianka w protokole.

§ 28. Sprawozdania pokontrolne zawierają analizę i ocenę stwierdzonego protokołem stanu faktycznego, ustalenie odpowiedzialności i omówienie okoliczności, mających wpływ na stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek kontrolowanych, jak również wnioski co do poprawy stwierdzonego stanu faktycznego oraz co do sposobu odzyskania strat i ukarania winnych.

§ 29. Organa kontroli kierują wnioski do władzy przełożonej jednostki kontrolowanej bądź do kierownika jednostki kontrolowanej, a na podstawie tych wniosków władze przełożone lub kierownik wydają zarządzenia, za które ponoszą pełną odpowiedzialność. Organa kontrolne mają prawo domagać się terminowego powiadomienia o wydanych zarządzeniach i o ich wykonaniu, co nie dotyczy wniosków kierowanych do władzy naczelnej.

§ 30. Organa kontroli niższego stopnia mogą występować z wnioskami pokontrolnymi jedynie do władz równego lub niższego stopnia. W razie potrzeby bezpośredniego wystąpienia do władz przełożonych jednostki równego im stopnia wystąpienia na wniosek organu kontroli niższego stopnia dokonywa Departament Kontroli.

§ 31. Odpisy swych ważniejszych sprawozdań oraz sprawozdania okresowe z własnej działalności organa kontroli niższego stopnia kierują do Departamentu Kontroli.

§ 32. Na podstawie wyników pracy własnego organu kontroli oraz sprawozdań z działalności organów kontroli niższego stopnia dyrektor Departamentu Kontroli przedstawia Ministrowi Leśnictwa kwartalne i roczne sprawozdania z działalności i wyników kontroli w całości kształcie administracji resortu.

VI. Współdziałanie kontroli wewnętrznej z innymi jednostkami organizacyjnymi.

§ 33. Między Departamentem Kontroli a innymi jednostkami organizacyjnymi Ministerstwa Leśnictwa jak również między organami kontroli niższego stopnia a jednostkami organizacyjnymi równego im stopnia powinien istnieć stały wzajemny kontakt, oparty na ścisłym współdziałaniu oraz systematycznej wymianie informacji, wniosków, osiągnięć i zamierzeń.

§ 34. Organa kontroli wewnętrznej biorą udział w ważniejszych naradach, konferencjach, odprawach i zjazdach kierowników i pracowników właściwych jednostek organizacyjnych.

§ 35. W miarę potrzeby przedstawiciele jednostek organizacyjnych biorą udział w naradach, zjazdach i konferencjach organizowanych przez kontrolę wewnętrzną. Zadaniem tych zjazdów i konferencji powinno być:

- 1) skoordynowanie działalności organów kontroli z innymi jednostkami organizacyjnymi;
- 2) ustalenie wniosków i wytycznych dla zarządzeń, potrzebnych dla usunięcia braków i niedociągnięć w poszczególnych jednostkach organizacyjnych;
- 3) omówienie wykonania planów działalności kontrolnych i inspekcyjnych za okres ubiegły.

VII. Współpraca z kontrolą państwową, finansową i bankową oraz władzami powołanymi do ścigania przestępstw.

§ 36. Najwyższa Izba Kontroli koordynuje działalność organów kontroli wewnętrznej z działalnością własną i z działalnością kontroli społecznej rad narodowych.

Z tego tytułu Najwyższa Izba Kontroli jest uprawniona do udzielania kontroli wewnętrznej wiążących wytycznych co do opracowywania okresowych planów kontroli, wprowadzania do ustalonych już planów poprawek i uzupełnień, zlecenia kontroli dorywczych nie przewidzianych w planach kontroli wewnętrznej, a ponadto do sumowania i oceny wyników kontroli przeprowadzonych przez organa kontroli wewnętrznej.

Organa kontroli wewnętrznej współpracują z Najwyższą Izbą Kontroli przez:

- 1) nadsyłanie przez organa kontroli podległe Ministerstwu Leśnictwa do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli okresowych planów pracy, okresowych sprawozdań z czynności oraz sprawozdań z kontroli w sprawach o szczególnym znaczeniu dla interesów Państwa, a także na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur — wszelkich materiałów z dokonanych czynności kontrolnych. **Formy i terminy składania planów kontroli i okresowych sprawozdań z działalności organów kontroli wewnętrznej oraz tryb zlecania przez Najwyższą Izbę Kontroli przeprowadzania kontroli dorywczych, nie przewidzianych w okresowych planach kontroli, ustala instrukcja Prezesa Najwyższej Izby Kontroli wydana w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów;**
- 2) powiadamianie przez wszystkie organa kontroli wewnętrznej delegatur Najwyższej Izby Kontroli o rozpoczęciu kontroli w terenie;
- 3) udział we wspólnych kontrolach:
 - a) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych pod kierownictwem przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli w zespołach złożonych z przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli i kontroli wewnętrznej lub Najwyższej Izby Kontroli, kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych,
 - b) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych w zespołach złożonych z przedstawicieli kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych lub kontroli wewnętrznej różnych resortów bądź kontroli wewnętrznej i kontroli finansowej banków państwowych;
- 4) zawiadamianie organów Najwyższej Izby Kontroli o naradach, konferencjach i odprawach, organizowanych przez organa kontroli wewnętrznej, oraz nadsyłanie odpisów protokołów obrad;
- 5) udział we wspólnych naradach i konferencjach organów kontroli wewnętrznej, finansowej (banków) i społecznej (rad narodowych) pod kierownictwem Najwyższej Izby Kontroli.

§ 37. Departament Kontroli w Ministerstwie porozumiewa się z Ministerstwem Finansów oraz właściwymi bankami państwowymi w celu koordynacji kontroli i wykorzystuje materiał uzyskany przez te instytucje w związku z przeprowadzaną przez nie kontrolą finansową przedsiębiorstw.

Do wyników kontroli, związanych z wykonywaniem budżetu, stosuje się odpowiednio § 31.

§ 38. Organa kontroli wewnętrznej obowiązane są na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur dostarczyć im wszelkich materiałów z dokonywanych czynności kontrolnych bez specjalnego upoważnienia Departamentu Kontroli w Ministerstwie.

Organa kontroli wewnętrznej obowiązane są na żądanie władz powołanych do ścigania przestępstw dostarczyć im wszelkich materiałów, dotyczących przestępstw wykrytych w związku z dokonywanymi kontrolami.

VIII. Współpraca z kontrolą społeczną.

§ 39. Kontrola wewnętrzna współpracuje z prezydiami rad narodowych przez udział przedstawicieli prezydium rad narodowej w kontroli przeprowadzanej na jego wniosek, a także w kontroli przeprowadzanej

z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej, jeżeli prezydium rady narodowej uzna swój udział w tej kontroli za potrzebny.

Dla umożliwienia prezydium rady narodowej powzięcia decyzji co do udziału w komisyjnej kontroli inspektorzy kontroli wewnętrznej obowiązani są zawiadamiać właściwe prezydium rady narodowej o rozpoczęciu kontroli. Nie dotyczy to kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw, przeprowadzanych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej.

Organa kontroli wewnętrznej doręczają prezydium rady narodowej odpisy protokołów z kontroli, przeprowadzanych z udziałem przedstawicieli prezydium rady narodowej. Poza tym organa kontroli wewnętrznej powiadamiają prezydium rad narodowych o usunięciu uchybień, stwierdzonych w wyniku kontroli, przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli rady narodowej.

IX. Powoływanie, odwoływanie i przenoszenie pracowników organów kontroli.

§ 40. O zaliczeniu pracownika urzędu, instytucji lub przedsiębiorstwa do kategorii kierowników organu kontroli oraz inspektorów kontroli decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa na wniosek Ministra Leśnictwa (pkt 24 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r.).

§ 41. Dyrektora Departamentu Kontroli i jego zastępcę (wicedyrektora) powołuje i odwołuje Minister Leśnictwa. Naczelników wydziałów Departamentu Kontroli, kierowników organów kontroli niższego stopnia, inspektorów kontroli i im równorzędnych powołuje, odwołuje i przenosi Minister na wniosek dyrektora Departamentu Kontroli uzgodniony z dyrektorem Departamentu Kadr.

§ 42. Inspektorzy wszystkich organów kontroli, niezależnie od funkcji, jakie sprawują, nie mogą w ciągu 2 lat po ustaniu stosunku służbowego z organem kontroli zajmować jakiegokolwiek stanowiska administracyjnego w jednostkach, które podlegały ich kontroli.

Inspektorom kontroli nie można również powierzać żadnych funkcji administracyjnych w jednostkach, w skład których wchodzi.

O odchyleniach od powyższych zasad decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa, do której należy w tych sprawach kierować odpowiednio uzasadnione wnioski za pośrednictwem Departamentu Kontroli Ministerstwa Leśnictwa.

§ 43. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej, o których mowa w niniejszym rozdziale, nie naruszają ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów co do wyrażania zgody na mianowanie i awansowanie pracowników państwowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 11, poz. 72).

X. Przepisy końcowe.

§ 44. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 1949 r. o organizacji i funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Leśnictwa oraz w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych, wydane w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Leśnictwa (Monitor Polski z 1950 r. Nr A-3, poz. 22).

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz